

Als het om Beethoven gaat, dan speelt in zijn muziek - met de Franse Revolutie nog vers in het geheugen - *vrijheid* een grote rol. Ofwel kijkt Beethoven ver in het verleden en componeert hij de Egmont ouverture. Een ander keer ziet hij onvrijheid in zijn eigen tijd en componeert hij zijn enige opera Fidelio. Dit cultiveren van de vrijheidsgedachte behandelen en beluisteren we in deze bijeenkomst. En tegelijk leggen we een link naar hoe vrijheid vandaag - 2017 - gepreciseerd kan worden! Aretha Franklin ...

van BEETHOVEN 1770-1827

De mens: vertwijfelde mens, innerlijk gepijnigd, vrijheidszin, idealist waarheidsdrang, vereenzaming, opstandigheid, menselijkheid, Franse revolutie, terug naar de natuur, democratie, schepping is een verbitterde strijd, verschuilt zich ervoor, diepgevoelig, vroom,

[Ludwig van Beethoven - Wikipedia](#)

Typische stijlkenmerken:

- Dynamische contrasten
- Krachtige ritmiek
- Spankracht melodie
- Inslaan motieven
- Thematische verwerking

Aldus: Diepgravend, ernstig, dramatiserend, triomfkarakter, thematische concentratie

Receptie:

Exuberant, mateloos, overweldigend, extravert, vernieuwend zo kunnen we de muziek van Beethoven typeren; de noten rolden over je lichaam heen, een echte tsunami! Veel mensen hadden moeite met Beethoven; ze vonden zijn composities te onstuimig en overrompend, niet rustgevend; een halve generatie later hadden de meesten zich inmiddels aangepast;

Egmont-ouverture

Goethe verdeelt zijn gelijknamig drama in drie hoofdmomenten: de verdrukking, de opstand en de morele zege van het Nederlandse - Vlaamse volk in de strijd tegen Spanje. van Beethoven zal dit ook op deze wijze muzikaal uittekenen. In deze ouverture gaan deze drie bewegingen echter zo goed als ongemerkt in elkaar schuiven.

Goethe Johann Wolfgang von (1749 - 1832): Duits schrijver, dichter, natuurwetenschapper, filosoof, diplomaat; misschien het meest bekend om zijn dramatisch gedicht "Faust", dat hij verschillende keren bewerkt heeft en die door Berlioz (1846), Schumann (1853), Liszt (1854) en Gounod (1859) muzikaal gepopulariseerd werden. De tragedie van **Egmont en Hoorn** zal hij in 1787 dichten en dit werk spreekt Beethoven sterk aan. Hij componeert (1810) hiervoor een ouverture die populair werd. Het is erg complex maar het is een werk waar Beethoven misschien wel het meest volledig uitdrukking geeft aan zijn heroïsch idealisme.

Sostenuto:

het begin suggereert het leed en de verdrukking waaronder de Nederlanden gebukt gaan; een trage canonische passage geeft het beeld van de knellende tirannie; hieruit klinkt geleidelijk aan een klaagmotief, dat stilaan in afnemende lijn uitkreunt, overgaand in het

Allegro:

dit kernthema gaat in versneld tempo gejaagdheid en angst uitbeelden . tegen dit kernthema op klinkt weldra een motief die de aanzwellende opstand uitdrukt, erg sterk verwant aan het hoofdthema van de Vijfde; dan plotse onderbreking door de korte herhaling van de verdrukkings(akkoorden) uit de inleiding; hierop zet een klaaglied in dat van het ene instrument naar het andere voortdwaalt, af en toe herkent men een "neen "-akkoord, reprise van opstandmotieven en verdrukkingsakkoorden, de onthoofding van Egmont, het staren van de ontstelde menigte: de gebruikte akkoorden zijn tevens de overgang naar het

Allegro con brio:

er groeit een feestelijk volks jubel: bazuingeschal als de overwinning van de vrijheid op de tirannie; de triomfmuziek blijft aanstormen, in het einde is er ook een tergend spotthema (piccolo)

Interpretaties:

Egmont ouverture Jos van Immerseel: niet zo indrukwekkend, mat, luister naar 'snee van viool' bij onthoofding: ontbreekt haast

<https://www.youtube.com/watch?v=5d6HNcrcQCo> 5'30 onthoofding

<https://www.youtube.com/watch?v=XYUNPHeQd7M> podlosky? v.a. 8'15 dirig.!

<https://www.youtube.com/watch?v=7QY8G4OJG6c> Bernstein / Wenen

<https://www.youtube.com/watch?v=ChcrZX2rZ1M> Kurt Masur / Leipzig v.a. 1'30

FIDELIO 1813

- Fidelio, opera in twee bedrijven, gebaseerd op de opera Léonore, ou L'amour conjugal van Pierre Gaveau (1798) Libretto van Joseph Sonnleithner
- Slechts één opera *Fidelio*, maar welke? Alhoewel meerdere keren herwerkt en de laatste versie is deze van 1814 (de vorige zijn muzikaal niet helemaal aangenaam om te beluisteren)
- Fidelio behoort tot de revolutie- of verschrikkingsopera: de laatste naam betreft vooral deze opera's die in het kielzog van de jaren 1789 en 1793 in het kielzog van de guillotine (gruwelijke scènes) geschreven werden, neem bv. [Andrea Chénier - Wikipedia](#)
- Fidelio gaat over heldhaftigheid, hartstocht, diepgaande psychologische karakterisering;
- Wel spanningsveld tussen Beethovens streven naar het universele vs. concrete beslommingen van individuele figuren

[Fidelio - Wikipedia](#)

[Beethoven - Fidelio Overture - YouTube](#) Harnoncourt #

[Beethoven: Fidelio - Ouverture / Leonard Bernstein - YouTube](#) Bernstein v.a. 2'! krachtig

Abscheulicher! Wo eilst du hin?

https://www.youtube.com/watch?v=ebXNo_J0Yz4 Karl Bohm conductor. Film, 1970	Hoffnung Monster	Gwyneth Jones	Fr t
https://www.youtube.com/watch?v=QH5P8f0coLM Tokyo. May 14, 1981		Eva Marton	Ch t
https://www.youtube.com/watch?v=-Gz7MnOBpsg Bergen Nasjonale Opera 2013		? gevang.verd.	gn t

Gott! Welch Dunkel hier!

L.van Beethoven. Leonora's aria "Abscheulicher... Komm, Hoffnung
[Maria Slatinaru Nistor-L. van Beethoven Leonora's aria ... - YouTube](#) gn tekst
[Christa Ludwig Fidelio Abscheulicher Komm Hoffnung Mp3 #](#)
[Gré Brouwenstijn, "Abscheulicher!...Komm, Hoffnung ... - YouTube](#) gn tekst +biografie
1958 Buenos Aires

<https://www.youtube.com/watch?v=QZYOCJKI1i8> Kaufmann regie engel
Franz Welser-Möst 2015

<https://www.youtube.com/watch?v=sNdFSqtBHfo> John Vickers
Théâtre Antique d'Orange. Zubin Metha conductor. August 8, 1977

<https://www.youtube.com/watch?v=firGm3N5T4g> James King

American heldentenor James King gives a moving performance as Florestan in Beethoven's Fidelio. 2007

<https://www.youtube.com/watch?v=D3RwByhun48> Nicolai Gedda

Studio Recording from 1967. Publ.2007

*Fidelio Florestan Aria * Anton de Ridder - YouTube*

Fidelio - Kaufmann - aria de Florestan: Gott! - YouTube

Fr t

Beethoven - Fidelio: "Gott! Welch Dunkel hier ... - YouTube

Kaufmann D gn t geen regie

Glyndesbourne gn t

Harnoncourt – Zurich 2004

Abbado cd-opname, v.a. 5'

Gott! welch' Dunkel hier! Florestan's aria from Fidelio

Gott! welch' Dunkel hier!

O grauenvolle Stille.

Od' ist es um mich her:

Nichts lebet ausser mir.

O schwere Prüfung! -

Doch gerecht ist Gottes Wille!

God! What darkness here!

O somber silence!

My surrounding deserted;

No living thing apart from me,

O heavy trial!

Yet righteous is God's will!

Ich murre nicht!

Das Mass der Leiden steht bei dir.

In des Lebens Frühlingstagen

Ist das Glück von mir geflohn!

Wahrheit wagt' ich kühn zu sagen,

Und die Ketten sind mein Lohn.

Willig duld' ich alle Schmerzen,

Ende schmäählich meine Bahn;

Süsser Trost in meinem Herzen;

Meine Pflicht hab' ich getan!

I don't grumble

The measure of misery stands with you

In life's springtime days

Happiness has escaped me.

the truth, I dared speak it,

and these chains are my reward.

Readily I endure all afflictions,

a shameful end is my fate,

Sweet comfort in my heart;

I've done my duty!

Und spür' ich nicht linde,

Sanft säuselnde Luft?

Und ist nicht mein Grab mir erhellet?

Ich seh', wie ein Engel im rosigen Duft

Sich tröstend zur Seite mir stellet,

Ein Engel, Leonoren, der Gattin, so gleich,

Der führt mich zur Freiheit ins

himmlische Reich.

And don't I sense a gentle,

soft-whispering air

And isn't my grave lit up?

I see, like, an angel in a rosy haze

who stands comfortingly by my side

An angel Leonore! Leonore so like my wife

who'll lead me to freedom in the

heavenly kingdom!

Translation by Colleen Knix, (knix@hotmail.com)